

NEWSLETTER

Март, 2019г.

Бр. 03/2019

Правилата за платена политичка програма во фокусот на првиот јавен состанок

На 29 март Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги го одржа првиот јавен состанок за 2019 година, на кој директорот на Агенцијата, д-р Зоран Трајчевски ги презентираше активностите од изминатиот квартал, спроведени согласно Годишната програма за работа на Агенцијата – извршените надзори врз радиодифузерите, издавачите на печатени медиуми и операторите на јавни електронски комуникациски мрежи, мониторингот на изборното медиумско известување за претседателските избори, изречените мерки-јавна опомена, меѓународните активности.

Во пресрет на кампањата за претседателските избори 2019 година и за локалните избори во општините Дебар, Ново Село и Охрид, Агенцијата на состанокот потсети на правилата кои се однесуваат на изборното медиумско претставување на радиодифузерите, а посебен акцент беше ставен на имплементацијата на одредбите за платено политичко рекламирање.

Во овој период радиодифузерите којшто одлучиле да го покриваат изборниот процес, треба да ги почитуваат обврските за известување на правичен, избалансиран и непристрасен начин во својата вкупна програма, а на учесниците во кампањата да им овозможат подеднакви услови за пристап, до сите облици на изборно медиумско претставување.

Агенцијата како и во претходните изборни циклуси, активно ќе го следи известувањето на радиодифузерите и сите материјали, извештаи од мониторингот над радиодифузерите ќе ги објавува на својата веб страницата, во посебниот банер Избори 2019.

Средба со заменикот претседателот на Владата за европски прашања д-р Бујар Османи

Директорот на Агенцијата д-р Зоран Трајчевски, претседателот на Советот на Агенцијата Лазо Петрушевски и заменик претседателот на Советот д-р Милаим Фетаи, на 26 март имаа работна средба со делегација од Секретаријатот за европски прашања, предводена од заменик претседателот на Владата за европски прашања д-р Бујар Османи.

На средбата беше разговарано за улогата и активностите на Агенцијата во евроинтеграциските процеси, за измените на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, финансиите и човечките ресурси и генерално, за состојбата во медиумската сфера.

Посебен акцент беше ставен на говорот на омраза и лажните вести, особено во пресрет на претседателските избори, како и на мониторингот на изборното медиумско покривање. Заменик претседателот на Владата Османи посочи дека Европската комисија позитивно гледа на работата на Агенцијата и додаде дека очекува регулаторот во претстојниот клучен период, да продолжи да работи во таа насока.

Директорот Трајчевски се заблагодари за посетата и рече дека Агенцијата и во наредниот период ќе ги вложи сите напори за да помогне во добивањето позитивна препорака од Европската комисија за почеток на преговорите за влез во ЕУ.

NEWSLETTER

Претставници на ОБСЕ/ОДИХР во работна посета на АВМУ

Делегација на ОБСЕ/ОДИХР, предводена од Корин Јонкер, шеф на Мисијата на ОБСЕ/ОДИХР за набљудување на претседателските избори 2019 година, на 21 март беше во работна посета на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Претставниците на Агенцијата информираа за текот, опфатот и наодите од мониторингот на известувањето на радиодифузерите, во периодот од 9 февруари до 6 март 2019 година. Воедно, на средбата се разговараше за последните измени на Изборниот законик, со акцент на имплементацијата на одредбите поврзани со платеното политичко рекламирање.

Усвоено Упатство за начинот на спроведување на одредбите од Изборниот законик за време изборите во 2019 и Политика за медиумска писменост

На 15 седницата одржана на 29 март, Советот го усвои Упатството за начинот на спроведување на одредбите од Изборниот законик за време на кампањите за претседателски избори и за локални избори во Дебар, Ново Село и Охрид во 2019 година. Во него се прецизирани правилата за платена политичка програма за радиодифузерите кои ќе ги следат изборите за претседателските и за локални избори во три општини во 2019.

На истата седница, Советот на Агенцијата го усвои документот Политика за медиумска писменост. Документот е изработен од генералниот секретар на ЕАВИ Паоло Челот, во рамките на проектот „Зајакнување на судската експертиза за слободата на изразување и за медиумите во Југоисточна Европа (JUFREX). Пред да биде усвоен документот, на веб-страниците avmu.mk и mediumskapismenost.mk, беше отворена јавна расправа по неговиот текст и истиот беше доставен до сите членки на Мрежата за медиумска писменост. Овој документ ги посочува компетенциите што ќе ги насочат иницијативите на Агенцијата за унапредување и обликување на вештините и ставовите кои ќе придонесат за промовирање на медиумската писменост, и ќе даде широк преглед на она што ја дефинира медиумската писменост.

Двата документа се достапни на веб-страницата на Агенцијата www.avmu.mk

Објавен Првиот извештај од медиумското известување за Претседателските избори 2019

На 14 март Агенцијата го објави Првиот извештај од мониторингот на медиумското известување за Претседателските избори 2019 година, којшто се однесува на периодот од 9 февруари до 6 март 2019 година. Во извештајот е анализирана 24-часовната програма на телевизиските и радио каналите на Јавниот радиодифузен сервис на македонски и албански јазик и на 11 телевизии на државно ниво.

Резултатите од мониторингот покажаа дека во овој период не се констатирани прекршувања на одредбите на Изборниот законик. Во врска со појавувањето на новинарка на МРТ1 како водителка на 18-та Конференција на Унијата на жени на ВМРО ДПМНЕ, не беше констатиран прекршок бидејќи таа не се појави во прилозите од овој настан на програмите на мониторираните радиодифузери. Агенцијата упати укажување до јавниот сервис за потребата стриктно да се почитува законската одредба според која уредници, новинари, водители и презентери во радио и телевизиските програми, не смеат истовремено да учествуваат и во предизборни активности на политички партии.

Тема од континуиран интерес во дневно-информативните емисии на медиумите беа подготовките за изборите за претседател на државата, особено на тројцата кандидати. Истовремено, медиумите известуваа за секојдневната меѓупартиска комуникација којшто го отсликуваше ривалството меѓу политичките партии, особено меѓу СДСМ и ВМРО ДПМНЕ.

Јавниот радиодифузен сервис ги исполни обврските да обезбеди информирање и за лицата со оштетен слух, како и да емитува дебати и информации од Државната изборна комисија за изборниот процес. Информации за лицата со оштетен слух обезбеди и ТВ 24 Вести.

NEWSLETTER

Усвоена Регулаторната стратегија за развој на аудио и аудиовизуелната дејност за периодот од 2019 до 2023 година

Советот на Агенцијата на 14 март ја усвои Регулаторната стратегија за развој на аудио и аудиовизуелната дејност за периодот од 2019 до 2023 година. Агенцијата ја изработи оваа Стратегија за да ги одреди насоките на своето дејствување во периодот од 2019 до 2023 година, во правец на подобрување на голем број од аспектите во областа на медиумите во овој период.

Со реализација на активностите утврдени во Стратегијата, меѓу останатото се очекува да се постигне подобрување на функционирањето на системите на саморегулација и корегулација, плурализам на медиумската сопственост и нејзина целосна транспарентност, заштита на човековите права и слободи во медиумските содржини, обезбедување регулаторна рамка која овозможува развој на медиумите и на медиумската писменост.

Објавен Преглед на радија кои доброволно пријавија дека во 2019 година ќе емитуваат македонска музика

На 11 март, Агенцијата го објави прегледот на радија кои ја искористија законската можност за доброволно пријавување процент на емитување домашна музика. Оваа можност ја искористија 29 радиостаници, од кои 2 радија на државно ниво, 8 регионални радија и 19 радија кои емитуваат програма на локално ниво.

Радијата кои доброволно пријавија колкав процент музика на македонски и на јазиците на етничките заедници ќе емитуваат на дневно ниво, добија намалување на надоместокот за дозвола соодветно на пријавениот процент.

Соопшенија за јавност

Агенцијата и на 28 март реагираше на измените на Изборниот законик, направени на само пет дена пред почетокот на изборната кампања, истакнувајќи дека со нив е внесена дополнителна конфузија и контрадикторност на законските одредби, особено во поглед на платеното политичко рекламирање. Агенцијата апелираше, по завршување на изборите да се отвори широка дебата со сите релевантни страни за измени на Изборниот законик. Само така соодветно ќе се усогласат законските одредби пред одржување на следните избори, што е во насока на препораките на Венецијанската комисија, според кои суштинските елементи на изборниот закон не треба да се менуваат во период помал од една година пред изборите.

Во врска со информациите во дел од медиумите дека Државната комисија за спречување на корупцијата отворила предмет за две вработувања во Агенцијата, преку соопштение за јавност Агенцијата на 20 март потврди дека врз основа на претходно поднесено барање од Секторот за правни работи, за потребите на мониторингот на изборниот процес, на определено време се ангажирани двајца правници. Агенцијата истакна дека ангажманот е во согласност со Изборниот законик и дека и стои на располагање на ДКСК и ќе ја достави потребната документација, веднаш откако истата ќе биде побарана.

Одземени дозволите за ТВ емитување на ТВ Канал 5 Плус, ТВ Скопје и К Три телевизија

Поради неисполнување на обврската од член 80 став 5 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, односно поради тоа што радиодифузерите не го платиле годишниот надоместок за дозволата за телевизиско или радио емитување во законски утврдениот рок, на ТРД КАНАЛ 5 ПЛУС ДООЕЛ Скопје, ТРД ТВ СКОПЈЕ ДОО Скопје и ТРД К ТРИ ТЕЛЕВИЗИЈА ДООЕЛ Куманово) им беше одземена дозволата за ТВ емитување.

NEWSLETTER

Надзори врз радиодифузери, ОЈЕКМ и печатени медиуми

Радиодифузери

По службена должност, извршен е вонреден програмски надзор врз емисијата „Во центар“ емитувана на ТВ Алфа на 24 февруари 2019 година. Надзорот покажа дека во делови од емисијата, новинарот Васко Ефтов во интервјуто со претседателот на политичката партија Достоинство, Стојанче Ангелов, не се почитувани начелата за вршење на дејноста, односно го оневозможува соговорникот да се доискаже, користи лични дискредитации, обраќајќи се на начин кој е непримерен за комуникација преку медиум. Агенцијата испрати писмено укажување до телевизијата и побара Советот за етика во медиумите да се произнесе.

При вонреден програмски надзор, реализиран по службена должност врз 1 ТВ, Агенцијата констатираше дека во актуелно-информативната говорна шоу програма на новинарот Сашо Ордановски „Печат на неделата“, емитувана на 27 февруари 2019 година, во која беше реализирано интервју со претседателот на ВМРО ДПМНЕ, се прекршени начелата за вршење на дејноста. По добиена претставка, извршен е вонреден програмски надзор и врз самопромотивната најава на емисијата „Македонски инсајдер“ – во делот посочен како „Досие 003“ („мафија на квадрат“), емитувана на 1ТВ. Надзорот покажа дека во најавата за оваа емисија, која во неколку наврати беше емитувана на 15 и на 16 јануари 2019 година, не е почитувано начелото за заштита на достоинството на личноста на лицето Зоран Азманов, кој беше ставен во негативен контекст, односно во контекст на „градежна мафија“ и „мафија на квадрат“, без да бидат понудени докази или спротивен или поинаков став. Агенцијата испрати писмено укажување до телевизијата и побара Советот за етика во медиумите да се произнесе.

По добиена претставка, извршен е вонреден програмски надзор врз 14 епизоди од италијанскиот криминалистички серијал „Прашање на чест“, емитувани во февруари 2019 година, на ТВ 24 Вести. При надзорот беше констатирано дека епизодите од овој серијал се емитувани во несоодветен временски период и се означени со погрешна програмска категоризација според возрастната група. По добиена претставка, извршен е вонреден надзор врз емисијата „Очи в очи“ емитувана на 13 февруари 2019 година на ТВ 24 Вести. Надзорот беше спроведен од аспект на почитувањето на посебните забрани од членот 48 од ЗААВМУ, при кој не беа констатирани прекршувања од страна на водителот на оваа емисија.

Јавни опомените за радиодифузери

Во март, Советот на Агенцијата донесе неколку мерки јавна опомена. За ТВ Канал 5, изречени се три мерки јавна опомена - едната за непочитување на правилата за употреба на јазикот во програмата, втората за непочитување на уловите за рекламирање и телешопинг и третата за непочитување на правилата за пласирање производи во програмата на радиодифузерот.

На ТВ Телма изречена и е мерка јавна опомена, поради тоа што во изданието на емисијата „Незадолжително“, ниту на најавната, ниту на одјавната шлица не се објавени податоците за импресум. На ТВ Телма и е изречена мерка јавна опомена и поради емитирање на играниот серијал „Животинско кралство“, спротивно на правилата за заштита на малолетната публика - погрешно означен според категоризацијата на програмата и емитиран во несоодветен временски период.

Мерка јавна опомена е изречена и за програмските сервиси на Јавниот радиодифузен сервис – МРА 1 и на МРА 2 заради необезбедување доволен процент на домашна музика, додека на МРА 3 и МРТ 2 заради необјавување на податоци за импресум.

Оператори на јавни електронски комуникациски мрежи

Врз операторите Глобалсат од Скопје, ИП Системс и Комбо 2003 од Куманово, КДС-ВТ од Пробиштип, Овер Тхе Топ од Скопје и Нафи и Беко од Гостивар, извршен е редовен програмски надзор за почитувањето на обврските за регистрација на програмски сервиси и титлување на програмските сервиси кои операторите ги реемитуваат. Надзорот покажа дека не се констатирани непочитувања на ЗААВМУ.

Печатени медиуми

Врз Друштвото за издавачка дејност, трговија и услуги Зенит Прес Плус од Прилеп, издавач на неделниот весник „Зенит“ и врз Медија Прес ВМ, издавач на неделниот весник „Битолски весник“, извршен е вонреден административен надзор за обврската за објава на импресум. Надзорот покажа дека во целост е исполнета обврската од Законот за медиуми.

